

Święta Jadwiga Śląska

Źródło ilustracji: Karta pocztowa. „Dziennik Zachodni” 2012. Zdjęcie w kościele pw. Św. Jadwigi w Katowicach wykonał Arkadiusz Ławrywianiec

Święta Jadwiga jest patronką

- Polski, Śląska,
Wrocławia, Berlina,
Trzebnicy...
- pojednania
Niemców z Polakami,
- dnia wyboru Jana
Pawła II na Stolicę
Piotrową,
- budujących się
kościółów,
- opiekunką
nowożeńców,
małżonków, rodzin...

Iluminowana wersja
Legendy
o św. Jadwidze
w tzw. Kodeksie
ostrowskim z 1353
roku zawiera
wizerunek Jadwigi
Śląskiej z jej
atrybutami:
książką, różańcem,
parą butów oraz
figurką Matki Bożej

Jadwiga urodziła się
na zamku Andechs
w Bawarii nad jeziorem
Ammer około 1174 roku

Ojciec Jadwigi –
Berthold, margrabia
Baden i książę Meranii
zasłynął dzielnością
jako uczestnik
wyprawy krzyżowej

Cesarz Fryderyk Barbarossa na czele wyprawy krzyżowej

W szóstym roku życia
została oddana na
wychowanie do
klasztoru Sióstr
Benedyktynek
w Kitzingen nad
Menem

Mając 12 lat Jadwiga
poślubiła w Andechs
osiemnastoletniego
Henryka, księcia
Śląska, Krakowa
i Wielkopolski

Jadwiga była
dobra
i mądra

Wyższa od
swojego męża

Uroku
dodawało jej
wykształcenie:
znała kilka
języków, umiała
czytać i pisać

Margrabiowie
z Andechs zaspokajali
swoje ambicje
poszerzania władzy na
drodze małżeństw

Na szczęście Henryk
znał język niemiecki

Henryk I Brodaty
- rysunek: Jerzy Moskal

We Wrocławiu młodych małżonków powitał biskup Żyrosław

Rysunek z rękopisu z XIV wieku,
zawierającego legendę
o życiu św. Jadwigi

Państwo Henryków Śląskich (do 1241 roku) obwiedzione grubszą czerwoną linią

Jadwiga
z wielkim
mozółem
uczyła się
języka
polskiego by
móc nawiązać
kontakt
z miejscową
ludnością

Pieczęć św. Jadwigi z 1217 roku,
wyobrażająca księżnę w młodym wieku

W szczęśliwym małżeństwie Jadwiga
urodziła siedmioro dzieci,
z których czworo zmarło w pierwszych
dniach życia

Henryk Brodaty z żoną, synami i córkami. Rysunek z rękopisu
z XIV wieku, zawierającego legendę o życiu św. Jadwigi

Wraz z mężem
troszczyła się
o chrystianizację
Śląska i utorowała
drogę
misjonarzom
z licznych wspólnot
zakonnych

Jadwiga godzi swojego
męża Henryka Brodatego
z Konradem Mazowieckim

Rysunek: Karmański
„Tygodnik Ilustrowany” 1864 nr 1

Źródło ilustracji: Zygmunt Boras: Książęta piastowscy Śląska. Wyd. 3 popraw. i rozszerz.
Katowice: Śląsk, 1982. ISBN 83-216-0248-7, s. 73

Matłonkowie ufundowali pierwszy konwent żeński na terenie Śląska – klasztor cysterek w Trzebnicy

Murarze przy budowie kościoła w Trzebnicy
Miniatura z *Legendy o św. Jadwidze*, 1353

Na czas budowy klasztoru Henryk
zawiesił wykonywanie kary śmierci
Skazani zamiast siedzieć w ciemnych
lochach i przymierać głodem pracowali
przy budowie

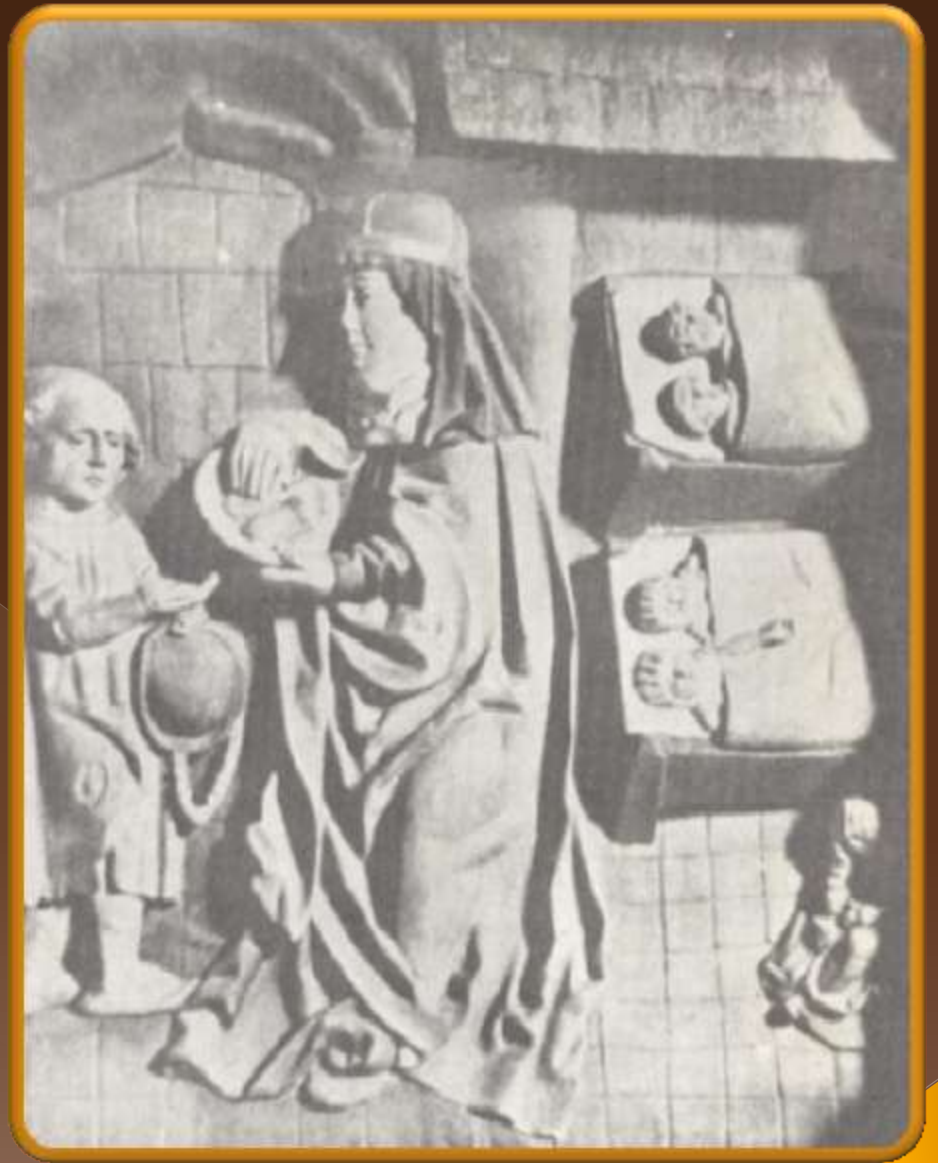
Budowa klasztoru. Rysunek z rękopisu z XIV wieku,
zawierającego legendę o życiu św. Jadwigi

Jadwiga organizowała szpitale i szkoły dla najbiedniejszych, więźniom posyłała odzież i żywność, prosiła o oświectlenie w lochach

Święta Jadwiga wstawia się za biednymi u Henryka Brodatego
Według Legendy ilustrowanej o św. Jadwidze z 1353 roku

Opiekowała się
ubogimi
i chorymi, dla
których
fundowała
szpitale i przytułki

Św. Jadwiga odwiedza chorych i wspiera ubogich
Rzeźba z ołtarza w Pszczynie z XV wieku

Jadwiga
Andechs-Meran
z Bawarii
założyła szpital
dla trędowatych
kobiet i azyle dla
najbiedniejszych,
wyrzuconych
poza nawias
społeczeństwa

Wymyśliła
wędrowny
szpital –
medycy
przybywali na
wezwanie,
albo sami
wędrowali po
oddalonych
osadach,
udzielając
pomocy

Pod wpływem nalegań matzonki Henryk ograniczył daniny nakładane na najbiedniejszych

Chłopi proszący o zníženie czynszu. Rysunek z rękopisu z XIV wieku, zawierającego legendę o życiu św. Jadwigi

Żarna. Miniatura z *Legendy o św. Jadwidze*, 1353

Jadwiga chodziła
dobrze ubrana jak
Księżnej Śląska
przystało, choć nie
nosiła klejnotów

Długa suknia
skrzętnie
zakrywała...
bose nogi

Praktykowała surową ascezę
Gdy spowiednik nakazał jej nosić buty,
Jadwiga dźwigała je... po pachę

Książe Henryk Brodaty i modląca się Jadwiga
– miniatura a XV wieku

Gdy Jadwiga miała 37 lat, a Henryk 42 – zdecydowali się wejść na drogę małżeńskiej wstrzemięźliwości

Wtedy inaczej rozumiano cnotę czystości, nie doceniano bliskości małżonków

Po tej decyzji małżonków Henryk zapuścił brodę i wygolił na głowie tonsurę

Jadwiga martwiła się losami swojej rodziny z Bawarii (między innymi morderstwem siostry Gertrudy)

Między synami
Jadwigi doszło
do
bratobójczej
walki
o dziedzictwo
Konrad poniósł
śmierć...

Spotkanie św. Jadwigi z Henrykiem Pobożnym

Z lubińskiej Legendy M. Pruzi

Henryk umarł w marcu 1238 roku
To wtedy Jadwiga zamieszkała
w domku wybudowanym dla niej przy
klasztorze w Trzebnicy

Henryk Brodaty na marach śmiertelnych w 1238 roku
Kodeks Pułtuski

Przełożoną w tym klasztorze była córka Jadwigi – Gertruda

Próba rekonstrukcji kościoła pocysterskiego w Trzebnicy

Jadwiga ubierała habit, by móc uczestniczyć w modlitwach za klauzurą, ale do końca życia została osobą świecką

by bez przeszkód pełnić swoje zobowiązania, jako księżna oraz nie zaprzepaścić podjętych dzieł dobrotczych

Witraż w kaplicy domu rekolekcyjnego w Kamieniu Śląskim

W 1241 roku
nastąpił najazd
Tatarów

Mordy, grabieże,
pożogi...

Łucznik Mongolski, według japońskiego rysunku z XIII wieku

Syn Jadwigi, Henryk – stawiał czoła Mongolom pod Legnicą

Henryk II Pobożny

Księżna
Jadwiga
błogostawi
syna Henryka,
wyruszającego
na bój
z Tatarami

Według Aleksandra
Lessera „Kłosa” 1884, nr 2

Źródło ilustracji: Zygmunt Boras: Książęta piastowscy śląska. Wyd. 3 popraw. I rozszerz.
Katowice: Śląsk, 1982. ISBN 83-216-0248-7, s. 95

Jan Matejko:
**Wyjazd Henryka
Pobożnego z Legnicy**
(obraz olejny z 1866)

Wojsko złożone
z Polaków,
Ślązaków,
rycerzy
krzyżowych
i rycerzy
zaciężnych
dowodzone
przez rycerstwo
polskie

Rycerstwo z XII – XIII wieku
na rysunku Bronisława Gembarzewskiego

Bitwa pod Legnicą z 1241 roku
na przedwojennym, unikalnym obrazie

Mongolowie pod legnicką warownią w 1241 roku

Fragment tzw. *Tablicy
Bernardyńskiej*
przedstawiającej
legendę św. Jadwigi
Śląskiej

Mimo ogromnej
przewagi tatarskiej
Henryk walczył dzielnie
aż do nocy, gdy
trafiony włócznią
poniósł śmierć

Henryk II Pobożny

(syn Jadwigi i Henryka Brodatego)
- rysunek: Jerzy Moskal

Pod murami legnickiego zamku Tatarzy obnosili, zatkniętą na lancy głowę Henryka

Rycina przedstawiająca śmierć księcia śląskiego Henryka Pobożnego pod murami Legnicy 9 kwietnia 1241 roku

Fresk nad emporą organową w kościele pw. św. Jadwigi w Legnickim Polu, legendarnym miejscu znalezienia zwłok księcia Henryka Pobożnego. Na obrazie widać matkę Henryka św. Jadwigę, oraz jego żonę, księżną Annę.

Mimo odniesionego
zwycięstwa pochód
tatarski w głąb Europy
nagle stanął

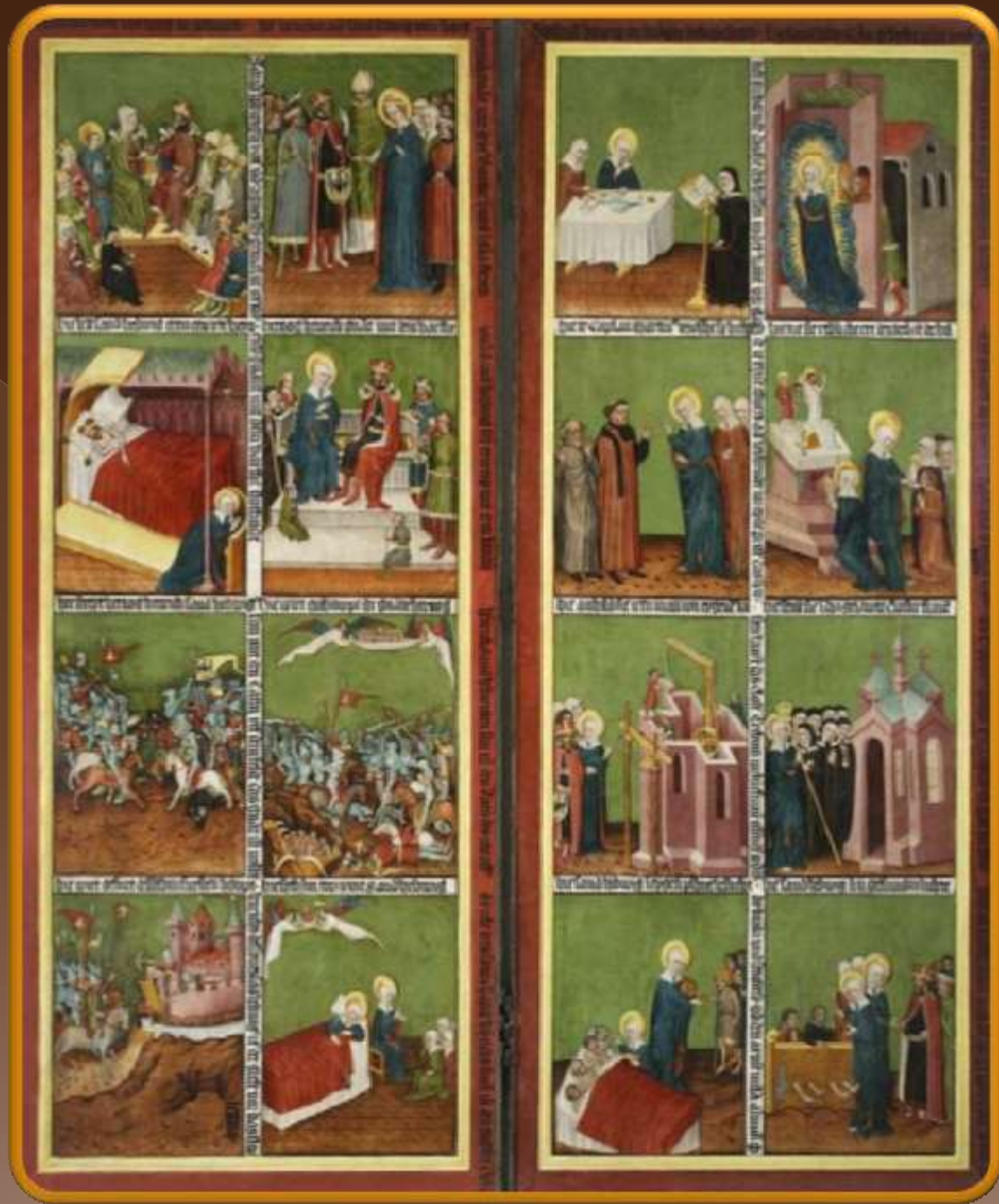
Polska po raz pierwszy
okazała się „przedmurzem
chrześcijaństwa”

Wieża św. Jadwigi w Legnicy

Legenda św. Jadwigi Śląskiej

Dwa
skrzydła
tryptyku
Mistrza
Tryptyku
z Wielowśi
na Śląsku
ok. 1430

Odtworzona na podstawie
kości czaszki twarz świętej
Jadwigi Śląskiej

Twarz starszej kobiety,
schorowanej
i niedożywionej

Wydatny, perkaty nos,
wąskie usta,
zmarszczki, zapadnięte
policzki

Lubiła się uśmiechać

Jadwiga żyła 70 lat,
urodziła siedmioro
dzieci i cierpiąca na
reumatyzm...

Jadła twardy, uchy
chleb – rozwinęły się jej
mocne szczęki

Naprawdę chodziła
boso nawet w zimie
- miała zgrubiałe stopy,
pokryte bliznami
i ranami

Wystawiała się na
chłód - stąd artretyzm

Jadwiga zmarła
15 października 1243 roku w Trzebnicy
i tam została pochowana

Kanonizowana 26 marca 1267 roku
przez papieża Klemensa XIV

Księżna
Jadwiga
obmywa swego
wnuka,
Bolesława
Rogatkę

Miniatura
z XV wieku

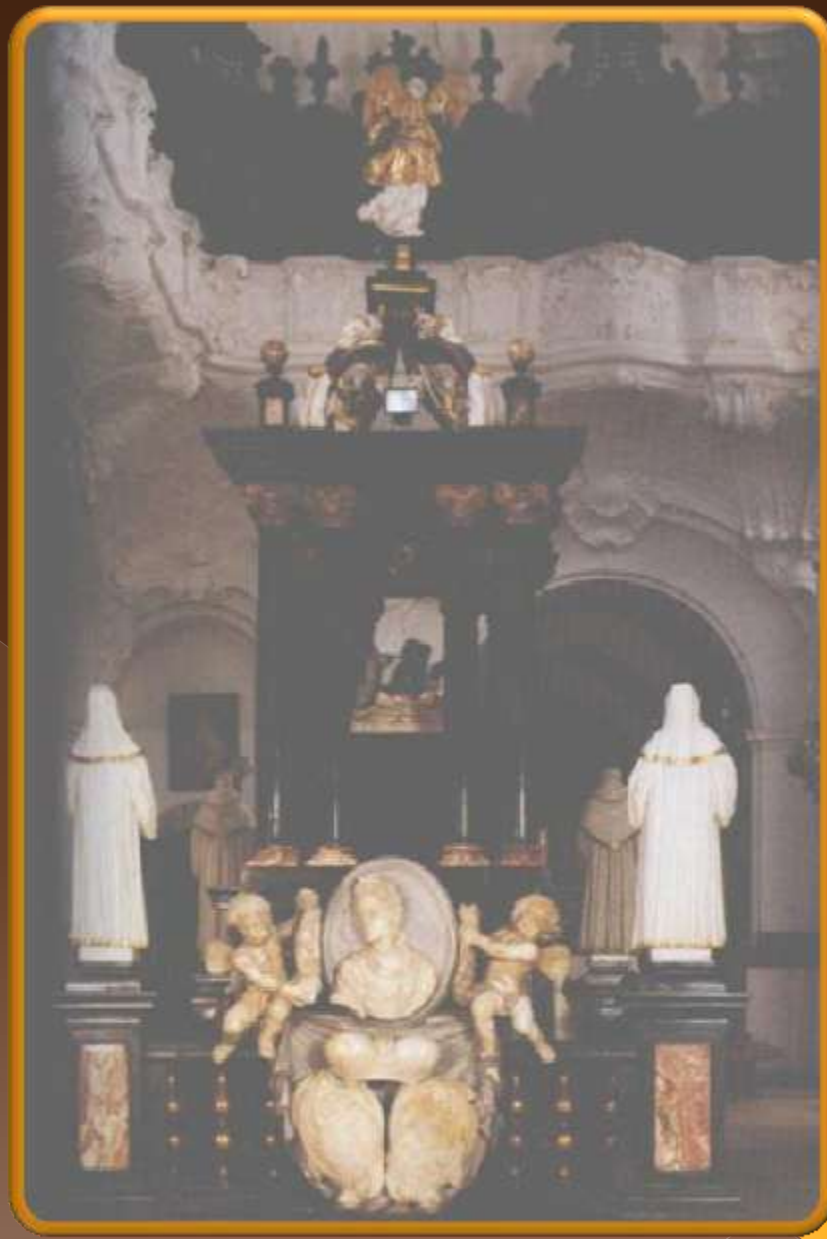
Klasztor cysterek w Trzebnicy jest pierwszym klasztorem założonym na Śląsku (w 1202 r.), jak również miejscem spoczynku św. Jadwigi Śląskiej

Kaplica
św. Jadwigi
w Trzebnicy
z 1269 roku jest
pierwszą
klasycznie
gotycką budowlą
w Polsce

Widok zewnętrzny kaplicy pw. św. Jadwigi

Na przełomie XVII/XVIII wieków kościół otrzymał barokowy wystrój

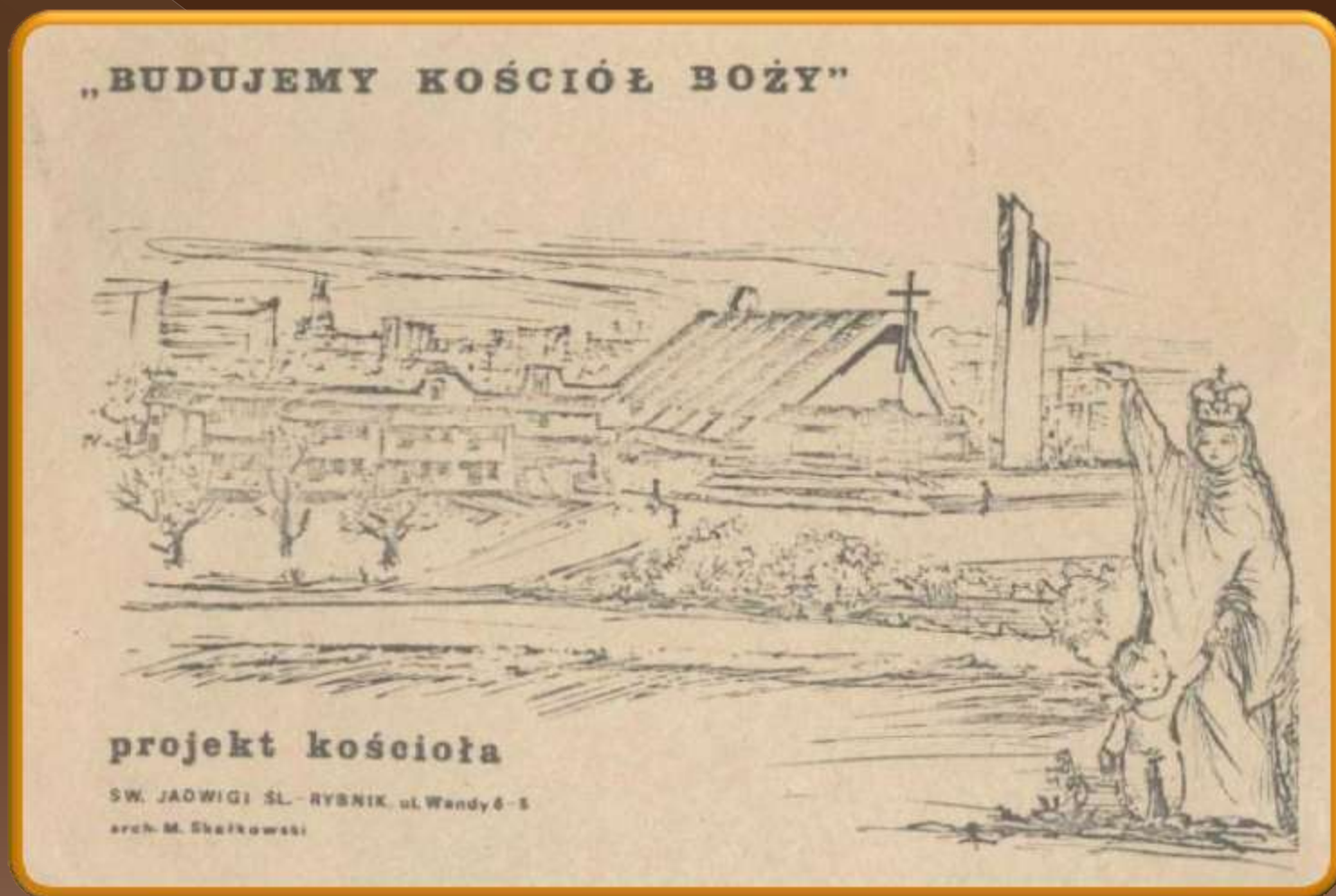
Imponujący nagrobek świętej, pochodzący z 1680 roku, wykonany z krzeszowickiego marmuru oraz alabastru

W modlitwach,
postach byłaś
ustawicznych,
Ubogim służąc
w potrzebach ich
licznych:
Słynęłaś darem
proroczym,
cudami
Wstawiaj się
prosim do Boga
za nami

- pieśń z 1838 roku

Patronka naszej parafii

Święta Jadwiga z projektem naszego kościoła
Mariana Skałkowskiego
„Cegiełka na budowę” – oryginalna pamiątka z lat 1980-tych

Patronka naszej parafii

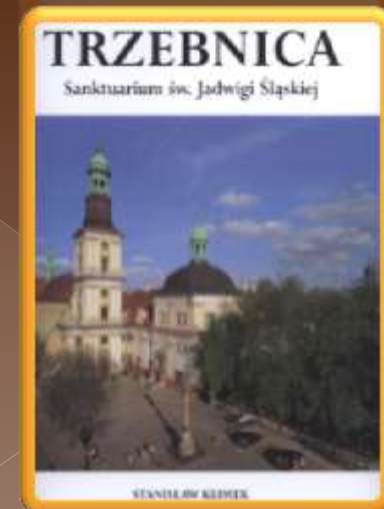
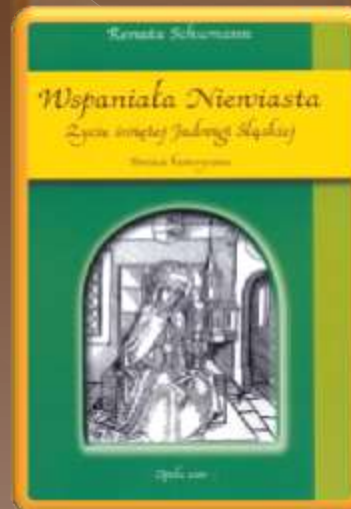
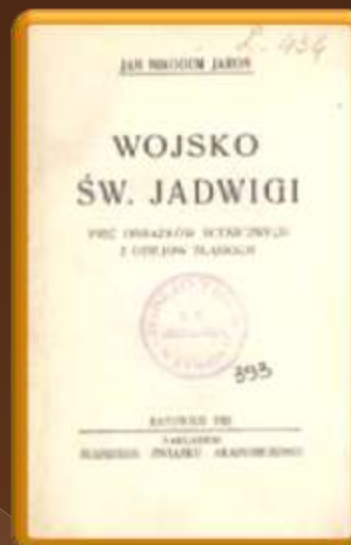
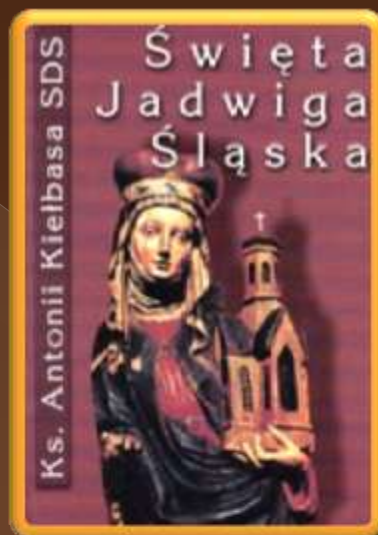

Święta Jadwiga z naszym
kościółem parafialnym
na ręku
Rysunek Elżbiety Baszczok

Święta Jadwiga z pierwszym
Księdzem Proboszczem
Henrykiem Jośko
Rysunek Kazimiery Drewniak

Książki i czasopismo o świętej Jadwidze Śląskiej

BIBLIOGRAFIA

- Kazimierz Bukowski: *Słownik polskich świętych*. Kraków: Impuls, 1995. ISBN 83-85543-61-9, s. 33- 35
- Antoni Kiełbasa: *Święta Jadwiga Śląska*. Warszawa: ATK, 1990
- Grażyna Kuźnik: *Ludzie wolą, gdy ich święci mają urodziwe twarze*. „Dziennik Zachodni” z 4 stycznia 2013, s. 16
- Mieczysław Maliński: „Święta pośrodku świata” Rozmowa ze św. Jadwigą. W: Kazimierz Bukowski: *Święci polscy*. Kraków: Impuls, 1996. ISBN 83-85543-90-2, s. 50- 55
- Vera Schaubert, Hanns Michael Schindler: *Ilustrowany leksykon świętych*. Wyd. 2 popraw. Kielce: Jedność, 2002. ISBN 83-7224-556-8, s. 301

Gabriela Bonk, Rybnik 2012/2013

Rysunek: Jerzy Moskal